

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน หัตถกรรมรากไม้

๑. ขอบข่าย

๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมผลิตภัณฑ์ที่ทำหรือประดิษฐ์ขึ้นจากรากไม้หรือใช้รากไม้เป็นวัสดุหลัก

๒. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

๒.๑ หัตถกรรมรากไม้ หมายถึง สิ่งที่ประดิษฐ์ขึ้นจากรากของต้นไม้ เช่น ไม้มะค่า ไม้ประดู่ ฯลฯ โดยนำมาแปรรูปด้วยการตัด เจีย ไส กลึง แกะสลัก เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์หรือชิ้นส่วนที่ต้องการ อาจนำมาประกอบให้มีรูปทรงต่างๆ โดยอาจประกอบด้วยไม้จากต้นไม้ หรือใช้วัสดุอื่นช่วยในการตกแต่ง อาจลงสี เคลือบสี เคลือบผิว นิยมนำมาทำเป็นเครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่ง เช่น แก้ว ี้นางของ กรอบรูป

๓. คุณลักษณะที่ต้องการ

๓.๑ ลักษณะทั่วไป

- ๓.๑.๑ ต้องประณีต เรียบร้อย สวยงาม มีรูปแบบ รูปทรง ที่เหมาะสมกับการใช้งาน
- ๓.๑.๒ ต้องไม่มีรา เห็ด มอด แมลง ในชิ้นงานที่เห็นได้อย่างเด่นชัด
- ๓.๑.๓ ต้องแข็งแรง ทนทาน ไม่แตก ร้าว บิด โก่ง หรืองอ เหมาะกับประโยชน์ใช้งาน

๓.๒ การประกอบ (ถ้ามี)

ต้องประณีต ติดแน่น คงทน

๓.๓ ลวดลายหรือรอยตำหนิ (ถ้ามี)

- ๓.๓.๑ ลวดลายต้องประณีต สม่่าเสมอ การต่อลวดลายต้องแนบเนียนตลอดชิ้นงาน
- ๓.๓.๒ รอยตำหนิต้องเป็นรอยที่เกิดตามธรรมชาติ เช่น รอยแตก รอยกัดกินของแมลง ร่องน้ำเซาะ ตาไม้

๓.๔ สี (ถ้ามี)

ต้องเรียบ สม่่าเสมอ ไม่เป็นเม็ด และเมื่อลูบผลิตภัณฑ์แล้วสีต้องไม่ติดมือ

๓.๕ การประกอบด้วยวัสดุอื่น(ถ้ามี)

ต้องประณีต ติดแน่น คงทน และเหมาะสมกับชิ้นงาน

๓.๖ การเคลือบผิว (ถ้ามี)

ต้องเรียบ สม่ำเสมอ ไม่เป็นเม็ด

เมื่อตรวจสอบโดยวิธีให้คะแนนตามข้อ ๗.๑ แล้ว ต้องได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละลักษณะจากผู้ตรวจสอบทุกคน ไม่น้อยกว่า ๓ คะแนน และไม่มีลักษณะใดได้ ๑ คะแนน จากผู้ตรวจสอบคนใดคนหนึ่ง

๓.๗ การใช้งาน

ต้องสามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน

๔. การบรรจุ

๔.๑ หากมีการบรรจุ ให้บรรจุหัตถกรรมรากไม้ในภาชนะบรรจุที่สะอาด แห้ง ระบาย และสามารถป้องกัน ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับหัตถกรรมรากไม้ได้

๕. เครื่องหมายและฉลาก

๕.๑ ที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุหัตถกรรมรากไม้ทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้ง รายละเอียดต่อไปนี้ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน

- (๑) ชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น แก้วจากรากไม้ ชันวางของจากรากไม้
 - (๒) ขนาดหรือมิติ
 - (๒) เดือน ปีที่ทำ
 - (๓) ข้อเสนอแนะในการใช้และการดูแลรักษา
 - (๔) ชื่อผู้ทำ หรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน
- ในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

๖. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

๖.๑ รุ่น ในที่นี้ หมายถึง หัตถกรรมรากไม้ที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน

๖.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้

๖.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบการใช้งาน การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๓ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๗ ข้อ ๔. และข้อ ๕. จึงจะถือว่าหัตถกรรมรากไม้รุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๖.๒.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป การประกอบ ลวดลายหรือรอยตำหนิ การประกอบด้วยวัสดุอื่น และการเคลือบผิว ให้ใช้ตัวอย่างที่ผ่านการทดสอบตามข้อ ๖.๒.๑ แล้ว จำนวน ๓ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๑ ถึงข้อ ๓.๖ จึงจะถือว่า หัตถกรรมรากไม้รุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๖.๓ เกณฑ์ตัดสิน

ตัวอย่างหัตถกรรมจากรากไม้ต้องเป็นไปตามข้อ ๖.๒.๑ และข้อ ๖.๒.๒ ทุกข้อ จึงจะถือว่าหัตถกรรมจากรากไม้
รุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

๗. การทดสอบ

๗.๑ การทดสอบลักษณะทั่วไป การประกอบ ลวดลายหรือรอยตำหนิ สี การประกอบด้วยวัสดุอื่น และการเคลือบผิว

๗.๑.๑ ให้แต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้ที่มีความชำนาญในการตรวจสอบหัตถกรรมจากรากไม้อย่างน้อย
๕ คน แต่ละคนจะแยกกันตรวจและให้คะแนนโดยอิสระ

๗.๑.๒ หลักเกณฑ์การให้คะแนน ให้เป็นไปตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ หลักเกณฑ์การให้คะแนน
(ข้อ ๗.๑.๒)

ลักษณะที่ตรวจสอบ	เกณฑ์ที่กำหนด	ระดับการตัดสิน (คะแนน)			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
ลักษณะทั่วไป	ต้องประณีต เรียบร้อย สวยงาม มีรูปแบบ รูปทรง ที่เหมาะสมกับการใช้งาน	๔	๓	๒	๑
	ต้องไม่มีรา เห็ด มอด แมลง ในชิ้นงานที่ เห็นได้อย่างเด่นชัด	๔	๓	๒	๑
	ต้องแข็งแรง ทนทาน ไม่แตก ร้าว บิด โก่ง หรืออ เหมาะกับประโยชน์ใช้งาน	๔	๓	๒	๑
การประกอบ (ถ้ามี)	ต้องประณีต ติดแน่น คงทน	๔	๓	๒	๑
ลวดลายหรือรอย ตำหนิ(ถ้ามี)	ลวดลายต้องประณีต สม่่าเสมอ การต่อลวด ลายต้องแนบเนียนตลอดชิ้นงาน	๔	๓	๒	๑
	รอยตำหนิต้องเป็นรอยที่เกิดตามธรรมชาติ เช่น รอยแตก รอยกัดกินของแมลง ร่องน้ำ เซาะ ตาไม้	๔	๓	๒	๑
สี (ถ้ามี)	ต้องเรียบ สม่่าเสมอ ไม่เป็นเม็ด และเมื่อลูบ ผลิตภัณฑ์แล้วสีต้องไม่ติดมือ	๔	๓	๒	๑
การประกอบด้วย วัสดุอื่น (ถ้ามี)	ต้องประณีต ติดแน่น คงทน และเหมาะสมกับ ชิ้นงาน	๔	๓	๒	๑
การเคลือบผิว (ถ้ามี)	ต้องเรียบ สม่่าเสมอ ไม่เป็นเม็ด	๔	๓	๒	๑

๗.๒ การทดสอบการใช้งาน การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก
ให้ตรวจพินิจ